

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága mint felülvizsgálati bíróság a dr. Katona Csenge ügyvéd (3525 Miskolc, Kis-Hunyad utca 10.) által képviselt felperesnek a dr. Szalai Géza ügyvéd (3980 Sátoraljaújhely, Kossuth tér 2.) által képviselt I. r., a dr. Nagy Ákos ügyvéd (3530 Miskolc, Rákóczi Ferenc utca 25.) által képviselt II. r. és a dr. Egerszegi György ügyvéd (3530 Miskolc, Toronyalja utca 18.) által képviselt III. r. alperes ellen kártérítés iránt a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróságon 23.P.21.921/2003. számon megindított, és a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.071/2007/6. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes 89. és 94. sorszámú felülvizsgálati kérelme alapján tárgyaláson kívül meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy az állami adóhatóság külön felhívására az államnak fizessen meg 127.400 forint felülvizsgálati eljárási illetéket, valamint 15 napon belül az I. r. alperesnek 12.000 (Tizenkettőezer) forint, a II. r. alperesnek 22.000 (Huszonkettőezer) forint, a III. r. alperesnek pedig 8.000 (Nyolcezer) forint ÁFÁ-t is magába foglaló felülvizsgálati perköltséget. A saját felülvizsgálati perköltségét a felperes maga viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes a B. községben lévő 042/14. hrsz. alatt felvett 15.1 hektár területű szántó művelési ágú ingatlanán állami támogatás igénybevételeivel kívánt erdőt telepíteni. A 2003. december 31-i érvényességi határidővel engedélyezett erdőtelepítési tervet a III.

r. alperes készítette, aki a felperessel kötött megállapodásban az erdőtelepítés szakmai irányításáért az őt megillető díjat az erdősítés eredményessége esetén a támogatás 10 %-ában határozta meg. A felperes a telepítéshez az I. r. alperestől 135 db tölgy-csemetét szerzett be, melynek 1.920.000 forintos vételárát az állami támogatásból kívánta kifizetni. Az I. r. alperes a csemeték származási igazolványát a vételár megfizetésekor szándékozott a felperesnek átadni. A felperes az ültetésre a II. r. alperessel kötött vállalkozási szerződést. Eszerint a díj 1.340.000 forint volt, melyből 900.000 forintot 2003. május 19-én átvett a II. r. alperes. A 2003. évi állami támogatás megállapításához az Állami Erdészeti Szolgálat 2003. szeptember 5-én megvizsgálta az erdőtelepítést, rögzítette, hogy a 15.1 hektár telepítésből 3 hektár sikeres, 7,6 hektár aszálykár, 4,5 hektár ápolatlanság miatt pusztult el.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 1.997.004 forintot és késedelmi kamatait, kötelezte továbbá a II. r. alperest, hogy 15 nap alatt további 630.000 forintot és ennek késedelmi kamatát fizesse meg a felperesnek. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Ítéletének indokai szerint az erdőtelepítés sikertelenségében a felperes vétkes közrehatása és az alperesek szerződésszegése egyaránt szerepet játszott. Az I. r. alperes az adásvételi szerződést hibásan teljesítette. Felelősségét nem menti, hogy a felperes az átvételkor a megvizsgálási kötelezettségét elmulasztotta. A II. r. alperes a Ptk. 392. §-ának (4) bekezdése alapján köteles lett volna a munkavégzést megtagadni, mert a nem megfelelő minőségű csemetéknek az alkalmatlan időben történt elültetésével a vagyónbiztonságot veszélyeztette. Az elvégzett munka kárba veszett és a felperesnek az erdőtelepítést előlről kellett kezdeni. A III. r. alperes a csemeték átvételénél nem volt jelen, nem követelte meg a minőségi bizonyítvány kiadását, mely magatartásával a felperessel kötött megbízási szerződést megszegte. A kár bekövetkezésének 30 %-ában a felperes azáltal hatott közre, hogy a 4,5 hektár területen a telepítés ápolatlanság miatt pusztult ki. Ezért a kárt a Ptk. 340. §-ának (1) bekezdése alapján ilyen arányban köteles viselni. A kár összegét a kiegészített szakértői vélemény alapján állapította meg. Abból indult ki, hogy az alperesek szerződésszerű teljesítése esetén a telepítés eredményessége 70 %-os lehetett volna, mely esetben a felperest az állami támogatás ugyanilyen aránya azaz 2.597.000 forint illette volna meg. Ennek elmaradása a felperesnél mint elmaradt haszon jelentkezik. Ebből 4,5 hektárra eső összeget a felperes visel, így az alperesek magatartásával okozati összefüggésben elmaradt állami támogatás összege 1.824.063 forint, amely az alpereseket egyetemlegesen terheli. Egyetemlegesen marasztalta az alpereseket a felperesi közrehatás figyelembevételével a szántási költség, a pályázati díj és az erdészeti igazgatási eljárás díjaiban. A II. r.

alperesnek kifizetett 900.000 forint vállalkozói díj 70 %-ának megfelelő 630.000 forint visszafizetésére kizárólag a II. r. alperest kötelezte.

Az alperesek fellebbezése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét részben megváltoztatta és az I. r. alperes marasztalásának tőkeösszegét 151.414 forintra, a III. r. alperesét 353.301 forintra, és ezen összegeknek 2003. szeptember 6. napjától számított késedelmi kamataira szállította le, míg a II. r. alperessel szemben a keresetet elutasította. Egyetértett az elsőfokú bírósággal az adásvételi szerződés az I. r. alperes általi hibás teljesítését illetően, továbbá helyeselte az elsőfokú bíróság azon minősítését is miszerint a felperes és a II. r. alperes között vállalkozási szerződés jött létre. E körben azonban a Ptk. 392. § (4) bekezdésére vonatkozó jogi állásponttal nem értett egyet és leszögezte, hogy II. r. alperes a csemeték szakszerű elültetésére irányuló szerződéses kötelezettségének eleget tett és a figyelmeztetési kötelezettségét is teljesítette. Mivel a felperesi érdek az állami támogatás megszerzéséhez fűződött, az ültetésre vonatkozó utasítását fenntartotta, így a II. r. alperes az elállás vagy a szerződés teljesítése között választhatott. Miután ez utóbbit választotta, a kárveszélyviselés a Ptk. 392. §-ának (3) bekezdése alapján a felperest terheli, ezért a II. r. alperes kártérítésre nem kötelezhető, és megilleti a felvett vállalkozói díj is.

A III. r. alperes felelőssége körében a megbízás egyes szabályainak összevetése útján azt az álláspontot alakította ki, hogy a III. r. alperes kártérítési felelőssége alól csak annak bizonyításával mentesülhetne, ha a felperes célszerűtlen, szakszerűtlen utasítására vonatkozó figyelmeztetési kötelezettségét teljesítette. Ezt a III. r. alperes nem bizonyította és erre nézve még csak bizonyítást sem ajánlott fel. A szerződés felmondására nézve a fellebbezésben tett előadását a másodfokú bíróság nem fogadta el. Rámutatott arra, hogy a III. r. alperes és a felperes azonos érdeke volt az állami támogatás kifizetése, mert a III. r. alperes a sikerdíjra csak a telepítés eredményessége és az állami támogatás kifizetése esetén volt jogosult.

Osztotta végül a másodfokú bíróság a II. r. alperes fellebbezésének azon indokát, miszerint a bíróság a kár összegét helytelenül határozta meg. Az állami támogatás nem minősül elmaradt haszonnak, mert rendeltetése az erdőtelepítés költségeinek fedezése. Ezért a kár összegéből az állami támogatást kirekesztette, a felperest tényleges kárát az általa eddig viselt 141.000 forint szántási költségből, 99.959 forint pályázati díjból, 6.000 forint erdészeti igazgatási eljárási költségből és a II. r. alperesnek fizetett 900.000 forintos vállalkozói díjból összetevődően 1.147.079

forintban állapította meg. A kárviselés arányának meghatározása során abból indult ki, hogy 4,5 hektár az ápolatlanság miatt, 2,0 hektár pedig a senkire át nem hárítható aszálykár miatt pusztult ki, így a felperest a kár 56 %-a terheli, míg 44 %-a az I. és III. r. alpereseket, méghozzá 30-70 % arányban.

A jogerős ítélet megváltoztatása és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyása érdekében a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Előadta, hogy a jogerős ítélet tévesen és jogszabálysértő módon alkalmazta a Ptk. 355. § (4) bekezdésében meghatározott kár fogalmát, ezért jogszabálysértő az a megállapítása, miszerint a ki nem fizetett állami támogatás nem tartozik az elmaradt haszon körébe. Állította, hogy eredményes telepítés esetén az állami támogatást megkapta volna. Hangsúlyozta, hogy kárnak minősül az a 2,2 millió forintos összeg, amelyet a Q. I. Zrt-től vett fel, és amelyet a bank visszakövetelt tőle. Jogsértőnek tartotta azt az álláspontot is, miszerint a II. r. alperes kártérítési felelőssége a Ptk. 392. § (4) bekezdésben foglaltak alapján nem állapítható meg.

Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálat Pp. 275. §. (2) bekezdésében meghatározott korlátai között vizsgálva megállapította, hogy a felperes rendkívüli perorvoslati kérelme nem megalapozott.

A Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése értelmében kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonaiban beállott értékcsökkenés és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást, vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. Az elmaradt vagyoni előny fogalomkörébe tartozik a károkozó magatartás miatt elmaradt az a kereset-, vagy jövedelemvesztés, amellyel a károsult egyébként biztosan számolhatott. A felperes az erdőtelepítési munkálataival összefüggő kiadásait - amennyiben a telepítés eredményre vezet - állami támogatás formájában utólag visszakaphatta volna. Az állami támogatás ezért nem jövedelem, s mind ilyen annak egy része elmaradt vagyoni előnyként sem illeti meg a felperest. A fentiek alapján a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a másodfokú bíróság álláspontját a felperes alaptalanul sérelmezte.

Az a kérdés, hogy a telepítéshez a felperes kitől és milyen összegű hitelt vett fel, az eljárások során nem merült fel, a pernek nem volt a tárgya. Ezért a Q. B. Zrt. felé a perbeli ügylettel összefüggésben fennálló felperesi tartozás nagyságrendje, annak az

alperesi magatartással való összefüggése a felülvizsgálati eljárás tárgyát sem képezheti.

A Ptk. 392.§-ának (3) bekezdésében foglaltak szerint ha a megrendelő alkalmatlan anyagot, vagy pedig célszerűtlen, vagy szakszerűtlen utasítás ad, erre a vállalkozó köteles őt figyelmeztetni. A figyelmeztetés elmulasztásából eredő kárért a vállalkozó felelős. Ha azonban a megrendelő a figyelmeztetés ellenére az utasítását fenntartja, vagy nem szolgáltat megfelelő anyagot, a vállalkozó a szerződéstől elállhat. Ha nem áll el, a kapott anyaggal, illetőleg a megrendelő utasítása szerint a megrendelő kockázatára köteles a munkát elvégezni. A 392.§ (4) bekezdésében foglaltak szerint a vállalkozó a megrendelő által adott anyaggal, illetve utasítás szerint nem végezheti el a munkát, ha ez jogszabály, vagy hatósági rendelkezés megsértésére vagy az élet- és vagyonbiztonság veszélyeztetésére vezetne.

A Ptk. 392.§-ának (3) és (4) bekezdésében foglaltak összevetése útján helytálló értelmezéssel foglalt állást a másodfokú bíróság a vagyonbiztonság veszélyeztetettsége kérdésében. A Legfelsőbb Bíróság osztja azt az álláspontot, hogy a vagyonbiztonság veszélyeztetése nem azonosítható a vállalkozás eredménytelenségével. A vagyonbiztonság veszélyeztetettnek akkor minősül, ha a vállalkozási tevékenységgel akár a megrendelő vállalkozás tárgyán kívüli vagyona, akár harmadik személy vagyona kerül veszélybe.

A Legfelsőbb Bíróság az ismertetett indokokkal a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdésének alkalmazásával hatályában fenntartotta és kötelezte a felperest az illetékefeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére, valamint az alperesek jogi képviselőjének ügyvédi munkadíjából álló és a 32/2003. (VIII.18.) IM rendelet szabályai alapján mérlegeléssel megállapított perköltségének megfizetésére.

Budapest, 2007. november 30.

Dr. Horeczky Károly a tanács elnöke s.k., Csánitzné Dr. Csiky Ilona előadó bíró s.k., Dr. Kiss Mária bíró s.k.

Sipos

a kiadmány hitelével:

tisztviselő